

OBRtnIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjenstvo za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Cesta 29./X. št. 19 (Marn Josip).
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.—
posamezna številka . . . 2.50

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankirani dopisi ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto VII.

Ljubljana, dne 4. marca 1938.

Štev. 4.

Izpopolnitev strokovnega šolstva

Na drugem mestu prinašamo resolucijo, ki je bila sprejeta v zvezi z anketo za strokovno šolstvo. Važno je to vprašanje in to tembolj v kolikor se naša država po vojni dobi sem tehniško izpopolnjuje, najsibito to, da se ustanavljajo nova podjetja, grade mnoge nove tvornice najraznovrstnejših izdelkov ali pa, da se izpopolnjuje tudi obrtništvo radi racionalizacije z mehanizacijo svojih obratov z uvajanjem obdelovalnih strojev in drugih tehniških pripomočkov. Prav ta dejstva tudi jasno zahtevajo v zvezi z vsem tem strokovno izvežbanih in izšolanih ljudi, ki jih more producirati le vsestransko dovršena v metodičnem in organizatoričnem pogledu le izpopolnjena strokovna šola.

Z leta v leto se ponavlja klic in zahteva po večjem številu strokovnih šol v vseh vpoštev prihajajočih centrih, najsibito specijelnih ali splošnih. Kot osnovne strokovne šole se najbolj poudarjajo obrtno-nadaljevalne šole, ki so vsem vajencem zelo potrebne, kar dokazuje posebno izobrazba nekaterih tehniških strok, pri čemer imajo vajenci v centrih višjo in tudi strokovno dovršeno izobrazbo, medtem, ko oni iz dežele ne morejo dosegati tega, iz razumljivih vzrokov, ker so pač v splošni nadaljevalni šoli. Ugotovilo se je iz takih dejstev glasom statistik, da so vajeniškemu naraščanju v svrhu uspešnejšega kasnejšega udejstvovanja v stroki potrebne prvenstveno nadaljevalne šole po strokah. Teh žal v naši državi nimamo, vsaj javnih ne, v kolikor pa so, skrbje zanje in jih vzdržujejo posamezna strokovna združenja in so rezultati le-teh šol pokazali zelo dobre rezultate. Priporočila se zategadelj ustanovitve strokovnih nadaljevalnih šol z vso potrebno opremo, učili in učnimi knjigami ter vzornimi delavnicami. Vse to terja mnogo stroškov, vsled česar bo treba izgradnjo strokovnega nadaljevalnega šolstva izvršiti po načrtu v določeni dobi, za kar pa je zagurati vsa sredstva in poklicati k sodelovanju vse potrebne ustanove in organizacije, saj bo imel narod le korist, če bodo bodoči vajenci bolj izpopolnjeni v svojih strokah teoretično in praktično, kar bodo dokazali pri polaganju pomočniških izpitov.

Poleg obrtno-nadaljevalnih šol za učence v obrtnih strokah, se zahteva tudi izpopolnitev nadaljevalnega šolstva v enakem smislu za trgovske, gostilničarske in industrijske vajence, pri čemer se tudi zahteva ustanovitev posebnih stro-

kovnih šol za posamezne industrije. Niso pa pod pojmom strokovnih šol mišljene le one za vajence, temveč pridejo tu v poštev šole tudi po izučitvi vajencev in šole strokovnih smeri v katere se sprejema učence po dovršitvi gotove predizobrazbe s par razredi srednjih šol itd. Tako razlikujemo po gospodarskih panogah trgovske šole, tehniške srednje šole, trgovske akademije in druge za one, ki pridejo v strokovne šole iz srednje šole. Poleg teh pa obstoja še nebroj drugih strokovnih šol za vse gospodarske panoge, ki zahtevajo za vstop na iste manj izobrazbe, kakor za preje našete. Za obrtništvo, izučene obrtne pomočnike, prihaja v poštev delovodska šola, v kateri se usposobi učenec za praktično udejstvovanje v stroki, za lažje in uspešnejše samostojno udejstvovanje v obrtnih poklicih in na drugih mestih.

Po vojni se pravzaprav razen neznanih novih strokovnih šol ni storilo v naši državi ničesar, posebno pa ne v Dravski banovini, kjer beležimo pravzaprav le ustanovitev dveh trgovskih akademij in ustanovitev tekstilne šole v Kranju. Kakor se pri nas z ozirom na potrebe otvoritve novih strokovnih šol, iz tehniških poklicev ni storilo ničesar, tako ne beležimo ugodnih rezultatov v drugih krajih naše države. Baš tehniški poklici v prvi vrsti zaznamujejo pomanjkljivost strokovnega šolstva, kar posebno izpričuje dejstvo številnih tujih takozvanih nenadomestljivih strokovnjakov na čemer že veliko let sem trpimo in tudi nacionalno izgubljamo, poleg tega pa so zapostavljeni tudi redki domači strokovno izšolani tehniki, ker se vedno daje prednost tujcu, našega domačega človeka pa se pravzaprav zanemarija. Vsemu temu je tudi veliko krivo dejstvo, da se v javnosti še vedno dovolj ne upošteva absolventov strokovnih šol, čisto se jih podcenjuje in še vedno precenjuje one, ki so dovršili srednje in visoke šole, kateri pravzaprav v tehniških poklicih ne pomenjajo ničesar ter so večji del, tem le v oviro. Samo pogledimo naokrog pa bomo videli, da odgovorna tehniška mesta v nad 50% ne zavzemajo strokovno izšolani ljudje, temveč oni, ki imajo srednješolsko ali drugo izobrazbo izven stroke. O tem bi se dalo mnogo pisati in navesti številna dejstva, toda zgovorni in prepričujoči dokazi so v vsakem slučaju na dlani.

Končno se je vendarle javnost zganila, da je treba s primerno zakonodajo zaščititi absolvente strokovnih šol, jim dati prednost primerno njihovi usposobitvi, ter jih tudi namestiti na odgovarjajoče položaje. Vsi dosednji absolventi obstoječih strokovnih šol, morejo le topogledna prizadevanja pozdraviti in iz svojihkušenj po absolviranju edinole po-

Sajovic Rajko:

Prof. Jos. Tratnik - 80 letnik

čas hiti, vendar sem se prav močno začudil, ko sem pred kratkim zvedel, da praznuje g. Tratnik 80 letnico svojega rojstva. Tako mladeniški, poln delovne energije, za vse pripravljen, da ti pomaga z dejanjem in nasveti, da bi mu povsem tem prisodil vsaj četrt stoletja manje let. Ker me je marsikaj zanimalo, sem ga tako malo od strani pobaral, da sem vsaj malo zvedel, kar me je pri tej priliki zanimalo.

Rodil se je 19. februarja 1858, v Celju, kjer se je izučil tudi mizarske obrti, ter poizkusil vse bridkosti takratnega mizarskega vajenca. Prirojena mu pridnost, nadarjenost in zanimanje pa sta ga napotila po takratni navadi v svet ter je vstopil l. 1876. v dvorno umetno mizarsko delavnico Bösenbacher v Münchenu, kjer je prebil dve leti t. j. do 1878. V tem času pa je obiskoval takratno znano risarsko šolo (Lehrbildungsanstalt Kurse für Lehrer gewerblicher Lehranstalten in München).

Od leta 1878—1880 je bil v umetni mizarski delavnici za pohištvo I. Schmidt in J. Mayer v Grazu, zopet pa poleg tega posekal istotam tudi le dve leti državno obrtno risarsko šolo.

Iz Gradca se je napotil na Dunaj, kjer je bil zaposlen od leta 1880—1889 v dvornih umetnih

tivno pomagati, da se naše narodno strokovno šolstvo po izkušnjah le-teh postavi na pravilne temelje in da tudi usposobi za bodočnost dovolj domačih strokovnjakov, katerih si moramo izšolati in usposobiti. Da je vprašanje strokovnega šolstva pereče in nujno zahtevajo to poleg splošnih narodnih in gospodarskih interesov, to tudi interesi naše narodne obrambe, v kateri se bodo s tehničskimi pridobitvami uspešno uveljavili le absolventi strokovnih šol, katerim gre zato tudi kakor v javnih in zasebnih službah ter poklicih dati tudi pravic in ugodnosti pri vojaščin.

Vzorčni sejem v Lipskem se vrši od 6. do 11. marca 1938.

Velika tehnična in gradbena razstava v Lipskem pa od 6. do 14. marca 1938.

(Glej današnji oglas!)

delavnicah za pohištvo A. Albert, I. Michel, Portois in B. Ludvig. Med tem pa je na Dunaju obiskoval svetovno znano risarsko šolo na c. kr. tehnološkem muzeju in sicer od l. 1881—1886.

Vsled svojega temeljitega znanja, je bil poklican l. 1889. za učitelja na umetno strokovno šolo v Valaške Mezeriči na Moravsko.

Mnogo let je tako prebil v tujini, a želja, da se povrne v domače kraje se mu je izpolnila, ko je bil l. 1894. premeščen na takratno c. kr. umetno obrtno strokovno šolo v Ljubljani. Tu je poučeval mizarstvo konstruktivno risanje in mehanično tehnologijo, vse do tlej dokler ni bil po 35 letnem službovanju leta 1924. kot predmetni učitelj srednje tehnične šole v Ljubljani upokojen. Vendar pa je ostal na isti šoli še eno leto v istem svojstvu, kot honorarni učitelj.

Kot možu dela, mu je bila samo šola preozek krog delovanja, zato se je poleg šolskega poučevanja lotil nebroj del za povzdigo mizarstva obrti. Od leta 1904—1933 je v št. Vidu nad Ljubljano poučeval strokovno risanje za mizarstvo, za mojstre in pomočnike. V letih 1910—1914, potem 1919—1922, ter končno od l. 1929—1932 pa je poučeval strokovno risanje na obrtno nadaljevalni šoli v Ljubljani.

Kot potovni učitelj se je udeleževal v letih 1902—1934, ter imel tečaje za luženje lesa, zraven pa posvetovalnico za razne strokovne navete v mizarški stroki.

Od leta 1924 poučuje na šoli Salezijanskega zavoda oz. sedaj na ban. deškem vzgajališču na Selu.

Žrtvoval pa ni nikdar samo delavne dni, temveč sodeluje od leta 1924—1932 pri uradu za pospeševanje obrti kr. banske uprave, ter poučuje konstruktivno risanje za mizarstvo obrt. Od leta 1932 dalje pa pri zavodu za pospeševanje obrti zbornice za trg., obrt in industrijo v Ljubljani, z nedeljskim poukom na srednji tehnični šoli.

Poleg vsega tega ogromnega dela pa se je udeleževal tudi praktično, kajti leta 1898. mu je poverila ena najbolj znanih in renomiranih tovarn za pohištvo I. I. Naglas v Ljubljani, tehnično in artistsko vodstvo svoje tovarne, katero

je vodil polnih 22 let tako vzorno, da je bil sloves firme v veliki meri njegova zasluga.

Za njegove zasluge za mizarstvo stroko, mu je leta 1933 podelila zadruška lesnih strok v št. Vidu nad Ljubljano v znak priznanja diplomo, ob enem pa ga je soglasno izvolila za svojega častnega člana.

Malokomu pa je znano, da je on organiziral prvo, in vse poznejše razstave pohištva, katere so se vršile v okviru ljubljanskega vele-sejma.

Seveda je to samo površna slika njegovega življenjskega dela, kar je bilo tudi na zunaj vidno, koliko pa je izvršil dela nikomur vidnega! Vse proste ure, ter nebroj noči je prečul nad svojo veliko risalno desko, ter vedno samo risal, sedaj za tega, sedaj za onega, kar je kdo rabil, napravil mu je skico, potem pa, kar cel detajl. Tako je napravil mnogo tisoč risb v skici in detajlu in to popolnoma brezplačno, največkrat pa je kupil še risarski papir iz svojega.

Mnogo današnjih starejših in mlajših mojstrov je izšlo iz njegove šole, št. Vid pa mu dolguje vso svojo zahvalo.

Sedaj uživa svoj zasluženi pokoj v svoji vilici, a še vedno pripravljen za vsako uslugo, za nasvet, za skico ali detajl. Nikdar ne miruje. Združene mizarjev v Ljubljani, pod vodstvom enega najagilnejših predsednikov združenja g. Iv. Praznika, miz. mojstra, ga je, ceneč njegove zasluge izvolilo za predsednika svojih pomočniških preiskuje, katero funkcijo opravlja od leta 1936 v splošno zadovoljstvo, saj je vedno agil, za vse se zanima, kontrolira delo vajencev po delavnicah, kajti on je vedno pripravljen za dobiti mizarstvo obrti žrtvovati poslednje svoje moči.

Iz srca želimo g. Tratniku še mnogo srečnih in zadovoljnih let, zahvaljujoč se mu za vse ono, kar je storil za napredek in dobrobit naše mizarstvo obrti. Učakajte g. Tratnik še srečno stoletnico, čili in zdravi, kajti potem se nadejamo še marsikatero Vaše usluge, na katere ste vedno pripravljeni.

Na mnogo leta!

Zastopstva stanu

Že več dni zaseda naš parlament in se udeležujejo razprav po posameznih referatih ministrstev mnogi poslanci, tako oni iz vladne večine, kakor opozicije ter izvajajo kritiko ali pa naglašujejo važnost in dobro stran predloženega državnega proračuna za leto 1938/39. Prav pred kratkim pa je končal s svojim delom tudi banovinski svet Dravske banovine, katerega uspešno zasedanje je zaključil g. ban s primernim zaključnim govorom. V nižjih samoupravnih edinicah, občinah, pa se proračuni tudi še pretresajo ter kaže vse, da bodo spravljani pravočasno vsi pod streho in izdatki z dohodki uravnovešeni.

Ob paznem zasledovanju razprav tako v narodni skupščini, kakor v za nas v poštev prihajajočem banskem svetu moremo ugotoviti, da se za obrtništvo ni čulo doslej v Narodni skupščini mnogo, kjer Slovenci sploh nismo zastopani po obrtniškem predstavniku, kakor tudi ni bilo govora s strani banskih svetnikov o težnjah in težkem položaju obrtništva v Sloveniji.

Ko tako motrimo ves politični položaj se nehote vprašamo po katerih vidikih se uravnava gospodarska vprašanja in koliko pride do izraza glas posameznega stanu oziroma, kdo in kako predstavlja stanove, kako govori v obrambo interesov istih ter če so stanovi z delom narodnih predstavnikov v vseh teh ustanovah zadovoljni. Obrtništvo v naši državi tvori številno maso pripadnikov svojega stanu, tako v pogledu števila samostojnih obrtniških obratov, katerih je nad 200.000, kakor tudi drugače s svojim pomožnim osebjem, da zavzema vidno mesto po svojem udeleževanju v javnosti, kakor glede svojih izdelkov. Vse napredne države pa naj si imajo kakršenkoli sistem notranje ureditve ali režim gledajo skrbno na razvoj in ohranitev obrtništva, kateremu v prid prilagodevajo gospodarsko zakonodajo, ne da bi pri tem kakorkoli trpela nacionalna industrija pri svojem ustanav-

ljanju in razvoju. Prav zato, da se gospodarstvo v vseh smereh izpopolni in napreduje so posvečene temu razne triletke, petletke itd., da se po sistematičnih načrtih izvajajo najrazličnejša dela in se mora tudi izvršiti gotove stvari v zato določenem času, pri katerih delih pridejo do zasluga vsi gospodarski stanovi, delavstvo itd. Da se take stvari, ki se zasnujejo na podlagi načrta in večletne dobe dejansko tudi izvrše, so postavljene tudi mere, ki zjamčijo sigurno in uspešno izvršitev zasnovanih idej po načrtih.

Tako opazujemo gospodarstvo in razvoj tehnike v drugih naprednih državah, ki si jih često jemljejo za vzgled. Ne upošteva se pa, da pri reguliranju vsega javnega življenja, zavzemajo gospodarski ljudje, drugje vidnejši položaj na vseh področjih in je tudi obrtništvo uspešno in pri svojem številu primerno zastopano na vseh mestih javnih uprav. Vpliv takega zastopstva zato obrtništvo v poedinah državah prav dobro občuti, kakor se zavzemajo njegovi predstavniki za interese, ki so jim v tem pogledu na vseh javnih mestih za obrtništvo poverjeni.

Če pogledamo naše najvišje narodno predstavništvo, senat in Narodno skupščino, opazimo, da obrtništvo ni tako zastopano, kakor bi bilo potrebno, da bi na teh mestih obrtniki sami kot predstavniki iznašali težnje svojega stanu in zastopali interese, kakor bi bilo baš pri nas nujno potrebno. Isto se dogaja v banovinskih svetih, kjer so prav za prav svetniki imenovani in se je pri nas obrtniške zastopnike kratkomalo pozabilo, čeprav šteje obrtništvo v Sloveniji skupno s svojimi družinami in pomožnim osebjem 80 do 100 tisoč oseb po številu. — Obrtniki zato moramo biti razočarani, ko sledimo razpravam in se pri najvažnejših resorih in referatih pri poročilih za nas pristojnega ministrstva oziroma oddelka ne najde zastopnikov, ki bi mogli iz duše obrtnika

govoriti za njegove interese in tako pokazati na pomembnost obrtniškega stanu v nacionalnem pogledu pa tudi gospodarskem za našo državo. Proračuni ne predvidevajo za usposobitev obrtništva za njegovo socialno zaščito, za njegovo moralno zaščito izdelka in dela tistih vsot, ki so potrebne za dvig nivoja našega obrtnika, da bi bil na enaki višini, kakor n. pr. v industrializirani Nemčiji, Češki, Italiji itd.

Obrtniki so v glavnem vzgojeni za udeleževanje v svojih strokah, v katerih hoče poedinec pokazati vse svoje zmožnosti in se zato tudi v največji meri posameznik posveča le obrtu in svoji strokovni izpopolnitvi, tako, da mu ne preostaja časa za udeleževanje še v raznih političnih organizacijah, ki obrtništvo prav za prav rabijo le za pripravo, medtem ko mu nudijo le malo, in še kar le neznatnim posameznikom, s čemer trpi le ugled stanu, celokupno obrtništvo pa je zapostavljeno. Ponavlja se to že vsa leta sem po vojni in se temu ne odpomore z lekom, ki bi bil najuspešnejši in ta je, za reševanje gospodarskih problemov so poklicani gospodarski ljudje, gospodarski stan poleg gospodarskega stanu se bo uveljavil brez političnih primesi in tako si želimo obrtniki imeti zastopstva urejena, da bo nas zastopal obrtnik iz stanu, ki si ga bomo sami izbrali iz naših vrst, najboljšega med najboljšimi. Mnogo jih imamo, ki so se uspešno uveljavili v svojih poklicih v naših strokovnih organizacijah, katere v zadovoljstvo vodijo že več desetletij ali pa uspešno tudi nekaj let in so si na teh mestih priborili zasluge, da jih obrtništvo pozna in le takim bi tudi uspešno lahko zaupalo zastopanje interesov na najvišjih mestih. Kot stan smo obrtniki gotovo edini v tem, da more biti naše zastopstvo vedno le iz naših vrst, brez vmešavanja dnevnih politikov v gospodarska vprašanja, kajti baš ta vmešavanja so nam že prinesla toliko škode, da se skoro ne da opisati. Prav naša zastopstva v sedanjem času na vseh mestih zgovorno dokazujejo, da so naša izvajanja pravilna in neuspehi ter neupoštevanje obrtniških želj in potreb posledica pogubonosne strankarske politike.

Javno pribijemo, da z vsem, kar se je doslej storilo za obrtništvo nismo zadovoljni in to ob priliki proračunskih debat ter po končanem zasedanju banskega sveta javno poudarjamo, kar je tudi naša dolžnost za naš stan, saj nam tega druge ne moremo, kot v svojem strokovnem časopisju, ki nam je edini na razpolago, da povemo, kaj nas boli in kaj nas teži. Zastopstvo zastopstvo v vseh javnih ustanovah in institucijah, da se bo glas obrtnika čul na vseh mestih in tudi upošteval, ker le tako se nadejamo pravilnega kriterija, če bodo stanovi upoštevani in tudi nasprotno dobili vsi enake dobrine, kakor zanje doprinašajo, med katerimi obrtniki, baš nismo zadnji in ne bi bilo treba v interesu zdravega in pametnega razvoja našega narodnega gospodarstva zapostavljati obrtništvo.

Zanimiv obrtniški zbor v Škofji Loki, se je vršil v nedeljo dne 20. februarja, katerega je sklical pravzaprav Z. o. društev, da pa ni bilo to v sporazumu z združenjem, oziroma tamošnjimi vodilnimi obrtniki, se je že dalo razbrati iz reklame za sestanek iz dnevnega časopisja, ker je eno poročalo in vabilo, drugo pa odbijalo. Iz napovedi bi imeli poročati zastopniki obrtništva v višjih organizacijah, toda vseh napovedanih ni bilo, temveč le g. Rebek in Ambrožič, medtem ko je g. Čufar iz Jesenic izostal. Po poročilih

imenovanih svetnikov ZTOI se je prijavil k besedi tudi tov. Hafner Ivan, čevljarški mojster ter iznesel vsa opažanja, ki jih občuti obrtništvo glede na svoje zapostavljanje, tako pri združenju v Škofji Loki ter razmerah, škojeloški obrtniški razstavi, poslovanju njenega odbora, čevljarškemu kongresu v Celju, ustanovitvi cenzurnega odbora Z. b., preustrojenju združenj in drugim. Pozabil pa tudi ni omeniti Društva jugoslovanskih obrtnikov, ki se je krepko zasedalo v Škofji Loki in dejansko razgibalo obrtniško življenje ter pojačalo samozavest, tako, da so mnogi spregledali, številni pa šele zadnje čase, ko so ugotovili samo obrtniški program te organizacije, ki so jo s silo

zatrli, ideje in pa ljudje so ostali in ti so porok, da je obrtništvo spregledalo, vsled česar je tudi kritika sedanjih obrtniških razmer na mestu. Škoda, da ni mogel tov. Hafner navesti vseh resničnih dejstev, kar gotovo ni prav in po volji ljudem, ki oblače in vedre nad obrtništvo in tudi javnim življenjem, ki tako radi povdarijo demokracijo in zagotavljajo, da se nikjer ne dela nasilja in pusti ljudstvu popolnoma svobodno udeleževati. Zbor je bil baš radi potrebne tehtne kritike zaključen neprosto voljno predčasno, obrtniki pa še danes komentirajo postopek obrtniških prijateljev, ki so to izvali...

8. Konferenca naproša ministrstvo trgovine in industrije naj vzame v proučitev ustanovitve potrebne preizobrazbe učencev splošnih osnovnih in srednjih šol za prehod v strokovne šole in gospodarske poklice. Posebno je treba omogočiti učencem, ki so dovršili tehniško srednjo šolo, prehod na odgovarjajoče odseke tehniške fakultete.

9. Konferenca smatra za potrebno, da se ustvari čim ožje sodelovanje gospodarstva in strokovnih šol na vseh poljih, kjer je to potrebno in koristno.

10. Razvoj in napredek našega turizma zahteva tudi potrebo, posebne pažnje strokovni usposobitvi našega gostilničarskega naraščaja za kar so potrebne posebne strokovne gostilničarske šole. Te so potrebne v vseh večjih centrih, vendar pa je treba prvenstveno misliti na osnove v močnejših turističnih centrih, predvsem v onih, katere v večjem številu posejajo inozemski gostje.

11. Vsa vprašanja, ki se tičejo vzgoje trgovskega naraščaja v vseh krajih, kjer je to možnost naj se tudi v bodoče prepuste trgovski omladini, ter naj se tozadevno ob priliki predstoječe novelizacije obrtnega zakona tozadevno to predvidi itd.

12. Naproša se Kraljevska vlada, da izdejstvuje pri ministru prosvete, naj glavni prosvetni svet osvoji odlok ministra trgovine in industrije glede priznanja ranga trgovskih šol trgovske omladine.

13. Naproša se kraljevska vlada, da izdejstvuje pri ministru vojske in mornarice, da se absolventom trgovsko obrtnih šol, kot absolventom šol trgovske omladine omogoči služenje skrajšanega kadrovskega roka pri vojaščini.

14. Glede na važnost strokovnega šolstva se naproša g. ministra trgovine in industrije naj v svojem resoru osnuje poseben oddelek za strokovno šolstvo, kateremu naj se podrede vse stalne strokovne šole trgovske, obrtniške in industrijske smeri iz drugih resorov.

Resolucija o strokovnem šolstvu

V dnevih 23. in 24. februarja se je vršila v Beogradu državna konferenca o strokovnem šolstvu, katere so se udeležili predstavniki gospodarskih in stanovskih zbornic, ministrstva trgovine in industrije, banknih uprav, zveze trgovcev, obrtnikov, gostilničarjev, kakor strokovnih šol, na kateri je bilo ugotovljeno po podanih referatih in razpravah naslednje:

I. da se v naši državi vse bolj čuti potreba po osnovanju strokovnih gospodarskih šol z ozirom na pospešeni razvoj našega gospodarskega življenja in radi vedno večjega interesa za te šole.

II. da današnje strokovno šolstvo niti po številu niti po kvaliteti v večini slučajev ne odgovarja potrebam našega narodnega gospodarstva. Reducirajo naj se odvečne gimnazije ter namesto teh odprejo druge strokovne gospodarske šole, prilagojene potrebam poedinih pokrajin, posebno v razvitih gospodarskih centrih.

Glede na to je konferenca soglasno sprejela naslednje sklepe:

1. Da je nujno potrebno v celoti zasigurati finančna sredstva za normalno funkcioniranje obstoječih strokovnih šol in se v tem pogledu naslavlja apel na vse činitele, ki doprinašajo k vzdrževanju strokovnih šol, naj v celoti zadovolje svojim zakonitim obveznostim.

2. Formiranju strokovnih učiteljev je treba posvetiti največjo pažnjo, njihovim usposobitvam na naših visokih šolah, potom specialnih tečajev s prirejanjem občasnih ferijalnih tečajev za učitelje vseh vrst naših strokovnih šol, usposobitvam v praksi v gospodarskih podjetjih za čas tudi pred učiteljsko službo s pošiljanjem na primerne dovršene strokovne šole v inozemstvo. Končno je omogočiti odličnim inozemskim strokovnim učiteljem poučevanje na naših strokovnih šolah.

3. Pomanjkanje zgradb strokovnega šolstva je osnovna ovira za normalni razvoj strokovnega šolstva. Konferenca smatra, da je brezpogojno potrebno, da vsi oni, ki so po zakonu obvezani za postavitev zgradb za strokovne šole, takoj predvidijo potrebna sredstva v svojih proračunih za zgraditev teh šol in da se taki proračunski izdatki odobre po g. ministru financ oz. banu. V vseh večjih gospodarskih centrih je potrebno, da obstoje primerne strokovne nadaljevalne šole s svojimi lastnimi zgradbami. Da se ta cilj doseže priporoča konferenca Kraljevskim banknim upravam, občinam in gospodarskim organizacijam, ter ustanovam naj vsako leto predvidijo v proračunih potrebne vsote za fond zgraditve takšnih strokovnih nadaljevalnih šol. Kjerkoli je mogoče, je potrebno, naj se pristopi k osnovanju vzornih delavnic pri strokovnih nadaljevalnih šolah v sodelovanju z združenji obrtnikov, industrijalcev, inženirjev itd. ter osnovanjem zbirk orodja, učil, kakor šolske knjižnice. Konferenca smatra, da je potrebno pri vseh strokovnih nadaljevalnih šolah, kjerkoli je to mogoče, odpreti posebne strokovne oddelke s strokovnimi učitelji.

4. Izdelava in izdaja učnih knjig za strokovne šole zahteva svojo nujno rešitev. Izdelava in izdaja tega se mora izvesti sistematično s sodelovanjem gospodarskih zbornic in organizacijami v ministru trgovine in industrije, izdelati je treba podrobno smernice po tem vprašanju s ciljem, da se poedinemu učencu omogoči priti do kar mogoče cenejšega in boljšega učnega pripomočka. Način, kako bi se to vprašanje uredilo je treba prepuštili konferenci, ki naj jo skliče minister trgovine in industrije. Konferenca naproša ministrstvo trgovine in industrije naj vzame v proučitev možnost ustanovitve banovinskih fondov za izdajo in nabavo strokovnih učnih knjig, učil in strokovne literature na ta način, da občine, ki so dolžne vzdrževati strokovne nadaljevalne šole vlagajo obvezno 10% skupne vsote proračuna za vzdrževanje strokovno nadaljevalnih šol za nabavo učil. Zbornicam in ostalim gospodarskim ustanovam se priporoča naj letno predvidevajo iznose za banovinski fond, kateri ne smejo biti v škodo normalnega vzdrževanja šole in učnega programa. Konferenca predlaga, naj se iz fonda za strokovno šolstvo pri vsaki banovini (glej § 406. o. z.) da 30% za izdajo in nabavo učnih knjig.

5. Za potrebno se smatra pri vseh večjih strokovno nadaljevalnih šolah že sedaj postaviti stalne upravitelje strokovnih nadaljevalnih šol iz

resora ministrstva trgovine in industrije. S tem bi se mnogo pripomoglo k dvigu nivoja današnjih strokovno nadaljevalnih šol in k vstvaritvi sistematske brige za ta najštevilnejši in osnovni tip naših strokovnih šol. Sploh pa je potrebno, da se povsod, kjerkoli je mogoče, nastavi stalni učitelj pri strokovnih nadaljevalnih šolah.

6. Nujno in potrebno je omogočitev šolanja obrtniškim in trgovinskim učencem v krajih, kjer ne obstoje strokovne nadaljevalne šole. Priporoča se organizacijo takih tečajev s sodelovanjem zbornic, občin in gospodarskih združenj.

7. Konferenca naproša ministrstvo trgovine in industrije naj skupno z gospodarskimi zbornicami in organizacijami vzame v pretres vprašanje formiranja kvalificiranih delavskih moči za naša industrijska podjetja in naj istočasno prouči možnost, da tudi državna gospodarska podjetja sodelujejo pri tem z ustvaritvijo vzornih delavnic, zameno študentov, podeljevanje štipendij in temu slično.

Stanje zavarovanih nameščencev in delavcev v Jugoslaviji v mesecu novembru 1937

V mesecu novembru 1937. je bilo zavarovanih v vsej državi pri raznih krajevnih edinicah Osrednjega urada za zavarovanje delavcev in nameščencev 709.558 (od tega odpade na moške 527.526 in na ženske 182.032). To število prikazuje porast napram številu članov v mesecu oktobru 1937 in to za 8727 članov in porast napram številu članov v istem mesecu 1936. leta za 52.596 (43.623 moških in 8973 žensk) več zaposlenih delavcev ali za 8,01%, pri moških znaša ta porast 9,01%, a pri ženskah 5,18%.

Po industrijskih skupinah izkazuje napram istemu mesecu lanskega leta največji porast delavstvo zaposleno pri gozdno-žagarski industriji za 9807 več, potem ono zaposleno pri tekstilni industriji za 5278 delavcev več in ono zaposleno pri gradnji železnice, cest in vodogradenj za 5256 delavcev več. V odstotkih znaša ta porast napram lanskemu letu za delavstvo zaposleno pri industriji tobaka za 22,90% in pri gozdno-žagarski industriji za 21,21% delavcev več.

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.

Podružnica Ljubljana

Gajeva ulica 6.

Centrala Beograd

Delniška glavnica Din 75.000.000

Udeležba države Din 30.000.000

Glavna podružnica
ZAGREB

Podružnica Sarajevo

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane Agrarne banke.

Sprejema na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve. Upravlja imovino in fondе obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle

Brzjavni naslov: „Zanatska“ Ljubljana

Telefon štev. 20-30

Račun Poštne hran. štev. 14003

Iz uprave

Današnje številko pošiljamo vsem združenjem, ki še doslej niso naročniki našega lista s prošnjo, da naše glasilo za uporabo v združenju naroče. Obenem tudi opozarjamo združenja na naše glasilo kot informativni organ, vsled česar pričakujemo sporočil za objavo, tako glede sestankov, občnih zborov in temu slično, ker je važno, da obrtništvo samo opozarja nase in svoje delo v strokovnem obrtniškem časopisu.

Cenjene naročnike obenem naprošamo, predvsem za poravnavo zapadle naročnine, če ni mogoče poravnati že tudi tekoče.

Naročnina znaša za celoletno din 30.—, ček. račun štev. 12.986. — Pričakujemo odziva, nakazil in daril za tiskovni sklad.

Poravnajte naročnino za „Obrtnika“

ker koristiti se in ne plačati neznatne vsote din 30- letno, ni častno.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

začetek:

6. marca

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog sajma
Beograd, Knez Mihajlova 33/I.

in častni zastopniki:

Ing. G. TÖNNIES, Ljubljana
Tvrševa 33. — Telefon 27-62 in

JOS. BEZJAK, Maribor, Gospo-
ska ulica 25. — Telefon 20-97.

Ostale industrijske in gospodarske skupine prikazujejo sledeči porast:

	Absolutni porast:	V %:
kovinska in strojna industrija	4137	10.73
splošni posli	3552	11.70
oblačilna industrija	3458	10.41
lesna in rezbarska industrija	2465	12.50
industrija	1301	22.90
kemijska industrija	1065	10.15
industrija papirja	1046	23.—
gradnja prevoznih sredstev	1019	13.27
grafična industrija	914	10.34
privatni obrati	912	10.59
industrija usnja in gume	638	12.09
rudarstvo	497	64.97

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd sklicuje v nedeljo dne 27. marca 1938 ob 9. uri dopoldne enajsti redni zbor delničarjev, ki se bo vršil v bioskopski dvorani Zanatskega doma v Beogradu, Žorža Klemansoa ulica št. 1, s sledečim dnevnim redom:

1. Izvolitev zapisnikarja, treh skrutinorjev in treh overovalcev zapisnika zbora.
2. Poročilo upravnega odbora za 1937. leto.
3. Poročilo nadzornega odbora in predložitev bilance za 1937. leto.
4. Odobritev bilance in poslovanja upravnega in nadzornega odbora za 1937. leto.
5. Predlog glede uporabe čistega dobička.
6. Volitev petih članov v upravni odbor in dveh članov v poslovni odbor Glavne podružnice v Zagrebu.
7. Reševanje o eventuelnih predlogih v smislu čl. 28. bančnih pravil.

Delničarji, kateri se želijo udeležiti zbora, morajo v smislu člena 24 bančnih pravil deponirati svoje delnice najmanj sedem dni pred zborom in sicer na blagajni centrale Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd, Žorža Klemansoa ulica št. 1, ali na blagajnah Glavne podružnice v Zagrebu, Frankopanova ulica št. 5a, podružnice v Ljubljani, Gajeva ulica št. 6 in podružnice v Sarajevu, Sime Milutinovića št. 2.

Delničarje Zanatske banke se opozarja, da delnic za udeležbo na zboru ni potrebno deponirati osebno, temveč jih lahko pošljejo tudi po pošti, bodisi Centrali, Glavni podružnici v Zagrebu ali podružnicam v Ljubljani in Sarajevu ter bodo v zameno prejeli vstopnice za zbor v smislu člena 24 bančnih pravil. Delničarji iz enega kraja, kateri želijo zboru osebno prisostvovati, morejo v izogib stroškov poslati delnice skupno v eni pošiljki. V vsakem slučaju pa morajo centrala ali Glavna podružnica v Zagrebu in podružnici v Ljubljani in Sarajevu prejeti delnice vsaj sedem dni pred zborom delničarjev.

UPRAVA

Vesti iz združenj

Skupno združenje obrtnikov v Dolnji Lendavi vabi članstvo na redno letno skupščino, katere se vrši dne 19. marca 1938 (na Jožefovo) ob 9. uri v veliki dvorani hotela „Krona“ v Dolnji Lendavi. Dnevni red: 1. Otvoritev in poročilo predsednika. 2. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo nadzornega odbora. 6. Odobritev računa za leto 1937. 7. Proračun za leto 1938. 8. Okrožni odbori, volitev delegatov. 9. Sprememba čl. 31. zadružnih pravil. 10. Slučajnosti. Glede posebnih predlogov naj članstvo postopa v smislu pravil in vabila. Računski zaključek je na vpogled v uradu

združenja. Neudeležba na občnem zboru, oziroma netehtna opravičila se kaznuje z globo Din 20.—. V interesu članstva je, polnoštevilna udeležba dolžnost!

Razno

Lično brošuro o I. elektrotehničnem kongresu v Zagrebu je izdal Kongresni odbor s podrobno vsebino priprave kongresa, kakor tudi dnevnega reda z vsemi referati in resolucijami. Vsebina je vseskozi zanimiva in kaže stanovsko zavednost in povezanost elektrotehniškega obrtništva širom države za skupne cilje.

Znižanje carin na uvoz strojev za obrtništvo.

Z ozirom na večkrat izražene želje obrtništva in vztrajno zahtevo po znižanju raznih carinskih postavk za uvoz raznih obdelovalnih strojev za obrtništvo, je ministrski svet na utemeljene predstavitve, podprte s tehničnimi dokazi, naglašujoče razvoj obrti po racionalni mehanizaciji obrtniških obratov sklenil, da uživajo obrtniki enako ugodnost, kot industriji pri uvozu strojev potrebnih obrtnikom v njihovih obratih. To je bilo sklenjeno na seji ministrskega sveta 22. januarja 1938 (V. „Službene Novine“ br. 26. od 5. II. t. l.).

Na podlagi tega je izmenjenih oziroma navedenih več tarifnih carinskih postavk, ki poimenujemo naštevajo, kateri stroji prihajajo tozadevno v poštev. Z navedenim se bo v veliki meri ugodilo davnim zahtevam in težnjam obrtništva ter je iz odločbe razviden tudi postopek pri uvozu in označena stopnja zneska carine.

Bolgarsko obrtništvo in izdelava obutve. S posebnim zakonom je prepovedano v Bolgariji izdelovati obutev z gumijevimi podplati, kar je ugodno vplivalo na čevljarje ter je to dokaz, kako bolgarska vlada ščiti obrtništvo. Predstavnik bolgarskega obrtništva so z veseljem podali ob tej priliki izjave polne pohvale. Minister trgovine g. Nikiforov pa je izjavil ob priliki izdaje tega zakona, da je želja vlade s tem domače, posebno pa čevljarstvo obrtništvo in opankarje zaščititi od tovarniške konkurence. Nadejam se, je dejal g. minister, da bodo bolgarski obrtniki pravilno razumeli in ocenili to brigo države za obrtništvo. Tudi jugoslovanski obrtniki čutijo potrebo slične zaščite od prodiranja industrije obutve, posebno pa gumijaste.

Udeležba na mednarodnem velesejmu v Milanu. Trgovinski muzej Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu obvešča, da se bo mednarodni velesejem v Milanu otvoril 12. aprila t. l. in da morajo zato zainteresirani, ki se nameravajo udeležiti velesejma kot razstavljalci, svojo udeležbo že sedaj prijaviti. Prostor v jugoslovanskem paviljonu je našim razstavljalcem brezplačno na razpolago; brezplačen je tudi prevoz blaga do Milana in nazaj. Udeležbo je prijaviti čimprej Trgovinskemu muzeju Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu, Miloša Vel. 29.

Ljubljanski občinski svet je spopolnjen z nekaterimi novimi občinskimi svetniki, namesto odstopivših oziroma razrešenih. Med novimi svetniki sta imenovana tudi dva obrtnika. Kavka Karel, tesarski mojster in predsednik Zveze slov. obrtnikov, ter Požar Vinko, pekovski mojster, član uprave Združenja pekov v Ljubljani in bivši predsednik podružnice DJO v Mostah.

Hrvatski obrtniki za svojo „Matično zgradbo“ v Zagrebu, ki se že gradi na Illici prav pridno zbirajo prispevke in se je tozadevno tudi v zadnjem času pokrenila posebna akcija za sistematično nabiranje prispevkov. Kljub temu, da še ak-

cija ni razvita na terenu po načrtu, kakor je izdelan so se že številni zagrebški obrtniki odzvali pozivu ter prinaša zadnji „Obrtnički Vjesnik“ razveseljivo vest, da je 13 uglednih zagrebških obrtnikov in podjetij dalo skupno znesek skoro 130.000.— Din. Posnemanja vredna gesta zagrebških obrtnikov tudi za slovensko obrtništvo.

Uredba o državnih tiskarnah umaknjena. V soboto dne 26. februarja se je vršila v Beogradu anketa o nameravani izdaji uredbe o državnih tiskarnah, te so se udeležili poleg zastopnikov pristojnega ministrstva, tudi zastopniki gospodarstvenikov, krog, ki bi bile tangirane z monopolizacijo. Po dolgotrajni debati se je sklenilo odložiti in nanovo predelati uredbo, pri čemer je prosvetni minister obljubil, da bo upošteval utemeljene pritožbe gospodarstvenikov, ki so jih sporočili v svojih spomenicah. Pravtako je obljubil, da bo odgodeno uveljavljanje zakona o učnih knjigah, v kolikor se nanaša na monopolizacijo šolskih knjig.

Dobave in licitacije

Licitacije: Vrše se ofertalne licitacije za dobavo mesa po garnizijah za potrebe vojaštva in sicer: dne 7. marca v Mariboru, Bohinjski Beli in Dolnji Lendavi in dne 9. marca v Ptuj, Novem mestu in Mojstrani.

Dne 9. marca se vrši v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za oddajo čiščenja dimnikov v ljubljanskem garnizonu.

Skozi rešeto

K anketi o strokovnem šolstvu v Beogradu. Med številnimi zastopniki, ki so se udeležili važne ankete o strokovnem šolstvu pretekli teden v Beogradu smo bili Slovenci zastopani s strani ljubljanske Zbornice za TOI po dveh predstavnikih, uradniku in svetniku. Medtem ko je g. uradnik pravočasno prispel na lice mesta in se udeleževal razprav glede tega važnega vprašanja, se je g. svetnik odpeljal v Novi Sad, kakor je bilo svoječasno napovedano in tudi pravočasno odpovedano, o čemer so pisali tudi vsi dnevni časopisi, kjer je seveda zamenjaval anketne. Kako se je zgodila ta neljuba pomena bodo že drugi rešili, čudimo pa se, da g. svetnik kot odposlanec Zbornice za TOI tega ni vedel, kar je bilo javno znano in razvidno iz dnevnih časopisov. Tako smo bili obrtniki zopet prikrajšani, ker ni naš zastopnik pravočasno prispel k začetku ankete, temveč šele k zaključku. Obrtništvo je to pot zastopal svetnik g. Šimenc Ivan.

Triumfalen sestanek obrtnikov v Šiški. Zveza slovenskih obrtnikov v Ljubljani je sklicala v nedeljo, dne 20. februarja t. l. v gostilni „Reinighaus“, Ljubljana VII., Frankopanska ulica po dnevnem redu sodeč važen krajevni sestanek in sicer o važnih obrtniških zadevah ter debata. Razposlanih je bilo preko 100 vabil, saj so bili vabljeni obrtniki iz Spodnje in Zgornje Šiške, tako da je udeležba razumljivo presegala nepričakovano ogromno število udeležbe, reci, piši in beri skupaj 9 obrtnikov. Pač so poskrbeli gg. slov. obrtniki s svojo udeležbo (preds. Kavka, Vrhovec iz Št. Vida, Kresal, Mihor in še en član) za število skupaj udeležencev preko 10. Govorili so po vrsti in saržah ter apelirali na slogu in enotnost obrtništva, govorili o svojih številnih organizacijah ter seveda apelirali tudi na ustanovitev podružnice in nabiranje članov za to novo organizacijo, pri čemer se jim ni posrečilo z vsemi dokazovanji, niti eno niti drugo. Zavedni šišenski obrtniki se pač niso odzvali na sestanek, navzoči pa se tudi niso hoteli odzvati vabilu, ker so bili skoro vsi člani DJO in seveda niso prevzeli nobene naloge, posebno še, ker je g. Vrhovec iz Št. Vida tako poudarjal nepolitičnost in nestranakstvo, kar je za obrtnika pogubno, pri čemer pa se ni mogel ubraniti, da je to društvo na slovenski in krščanski podlagi, s čemer je podrl vse, kar so drugi dobrega povedali. V taki družbi se ne bodo šišenski obrtniki nikdar znašli in tudi ne pristopili k organizacijam ustvarjenim od zgoraj in to jasno obeleženo plemensko in strankarsko, kar je Zveza slovenskih obrtnikov in se tega nikdar ubraniti ne bo mogla.

Tiskali J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tverdkam